

ҚОНУНИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

ДАР БОРАИ МУДОФИАИ ГРАЖДАНӢ

Маҷлиси намояндагон 3 декабри соли 2003 қабул кардааст
Маҷлиси миллӣ 12 феврари соли 2004 ҷонибдорӣ намудааст

(Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, с.2004, № 2, мод.38; с. 2007, № 3, мод.161;
Қонуни ҚТ аз 27.11.2014 с., № 1147)

Қонуни мазкур вазифаҳо, асосҳои ҳуқуқи ташкил ва ба роҳ мондани мудофияи гражданиро дар қаламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон, салоҳияти мақомоти ҳокимияти давлатӣ, ташкилотҳо, сарфи назар аз шакли ташкилӣ ва ҳуқуқиашон, шахсони мансабдор ва шахрвандон, инчунин қувва ва воситаҳои мудофияи гражданиро дар соҳаи мудофияи граждани муайян менамояд.

БОБИ 1. МУҚАРРАРОТИ УМУМӢ

Моддаи 1. Мафҳуми мудофияи граждани

Мудофияи граждани – маҷмӯи чорабиниҳои умумидавлатии мудофиявӣ ва муҳофизатие мебошад, ки баҳри ҳимояи аҳоли, иқтисодиёт ва қаламрави Тоҷикистон то оғоз ва ҳангоми сар задани амалиётҳои ҷангӣ равона шудаанд.

Моддаи 2. Қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи мудофияи граждани

Қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи мудофияи граждани ба Конститутсияи (Сарқонуни) Ҷумҳурии Тоҷикистон асос ёфта, аз Қонуни мазкур, дигар санадҳои меъёрию ҳуқуқи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва санадҳои ҳуқуқи байналмилалӣ, ки Ҷумҳурии Тоҷикистон эътироф кардааст, иборат мебошад.

Моддаи 3. Вазифаҳои мудофияи граждани Ҷумҳурии Тоҷикистон

Вазифаҳои асосии мудофияи граждани Ҷумҳурии Тоҷикистон аз инҳо иборатанд:

- пешакӣ, дар замони озоишта, ба нақша гирифтани ва гузаронидани чорабиниҳои мудофияи граждани оид ба омода сохтани аҳоли ва қаламрави Тоҷикистон баҳри ҳимояи ҳангоми сар задани амалиётҳои ҷангӣ ва баланд бардоштани устувории фаъолияти соҳаҳои иқтисодиёт дар замони ҷанг;
- таъсис додан ва дар ҳолати омодагии доимӣ нигоҳ доштани мақомоти идора, қувва ва воситаҳои мудофияи граждани, системаи идора, алоқа ва оғозӣ, барои иҷрои вазифаҳо дар замони ҷанг;
- ташкил, омода сохтан ва дар ҳолати омодагии доимӣ нигоҳ доштани қисмҳои ҳарбӣ ва ҷузъу томҳои зудамали қӯшунҳои мудофияи граждани, сохторҳои начотдиҳӣ ва нерӯҳои ғайриҳарбии мудофияи граждани баҳри иҷрои вазифаҳо оид ба ҳифзи аҳоли, иқтисодиёт ва ҳудуди Тоҷикистон дар замони ҷанг;
- ташкили захираҳои эҳтиёгии сафарбарсозии **амволи молу мулки** махсуси мудофияи граждани; (ҚЧТ аз 27.11.14с., №1147)
- ташкили фонди зарурии иншоотҳои муҳофизатии (паноҳгоҳҳо) мудофияи граждани;
- ташкили захираҳои эҳтиёгии озуқа ва доруворӣ;
- ташкили тайёрии ҳайати роҳбарикунанда ва фармондеҳӣ – сардорони мақомоти идора ва қувваҳои мудофияи граждани ҷиҳати иҷрои вазифаҳои онҳо дар замони ҷанг;
- ташкили омӯзиши аҳоли оид ба мудофияи граждани;
- анҷом додани назорати давлатӣ ба риоя намудани талаботҳои муҳандисӣ – техникаии мудофияи граждани ҳангоми таҳияи лоиҳаҳои сохтмони иншоотҳо, биноҳои маъмурӣ, истиқоматӣ ва ба истифода додани онҳо;
- ташкили шабакаҳои дидбонӣ ва назорати лаборатории мудофияи граждани;
- сари вақт оғозонидани аҳоли аз таҳдиди сар задани амалиётҳои ҷангӣ, хатари ҳавоӣ, радиатсионӣ, кимиёвӣ, биологӣ (бактериологӣ) ва хатари дигар;
- ҷойгиронӣ ва эвакуатсияи аҳоли аз шаҳрҳои ба гурӯҳи мудофияи граждани мансубдонисташуда ва дигар маҳалҳои аҳолинишини дорой иншоотҳои махсусан муҳим, инчунин аз минтақаҳои таҳти таҳдиди зеробмонӣ қарордошта ва ноҳияҳои наздисарҳадӣ ба маҳалҳои беҳатар;
- ташкили паноҳ намудани аҳоли дар иншоотҳои муҳофизатӣ ва таъмини онҳо бо воситаҳои ҳифзи инфиродӣ ва доруворӣ;
- гузаронидани чорабиниҳои рӯшноипинҳонкунӣ дар маҳалҳои аҳолинишин ва иншоотҳои иқтисодиёт;
- анҷом додани корҳои начотдиҳӣ ва таъхирнопазир;
- таъминоти аввалиндараҷаи аҳолии дар натиҷаи амалиётҳои ҷангӣ зарардида, аз он ҷумла бо хизматрасонии тиббӣ, ҳамчунин расонидани ёрии аввалиндараҷаи тиббӣ, таъминот бо ҷои зист ва дидани ҷораҳои дигари зарурӣ;
- мубориза бар зидди сӯхторҳои, ки дар натиҷаи амалиётҳои ҷангӣ ба вуқӯъ меоянд;

- муайян намудан ва нишон додани маҳалҳое, ки дучори захролудшавии радиоактивӣ, кимиёвӣ, биологӣ ва дигарҳо гаштаанд;
- безараргардонии аҳоли, техника, биноҳо, ҳудуд ва гузаронидани чорабиниҳои дигари зарурӣ;
- барқарор кардан ва нигоҳ доштани тартибот дар маҳалҳое, ки дар натиҷаи амалиётҳои ҷангӣ зарар дидаанд;
- таъмини фаъолияти хадамоти мудофияи граждани ҳангоми ҷанг;
- дафн намудани ҳасадҳо ҳангоми ҷанг;
- таҳия ва амалӣ намудани чораҳо баҳри нигоҳ доштани иншоотҳое, ки барои фаъолияти устувори иқтисодиёт ва зисту зиндагонии аҳоли, ки дар ҳолати ҷангӣ заруранд;
- таъмини омодагии доимии қувва ва воситаҳои мудофияи граждани.

Моддаи 4. Асосҳои ташкил ва қорӣ намудани мудофияи граждани

Ташкил ва ба роҳ мондани мудофияи граждани яке аз вазифаҳои муҳимтарини давлат, қисми таркибии соҳтмони мудофиявӣ, таъмини бехатарии давлат ба шумор меравад.

Мудофияи граждани дар тамоми қаламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон аз рӯи принципи худудию истехсоли ва бо назардошти хусусиятҳои вилоятҳо, шаҳру ноҳияҳо ва дигар маҳалҳои аҳолинишин, инчунин ташкилотҳо новобаста аз шакли ташкилӣ ва ҳуқуқиашон ташкил карда мешавад.

Тайёрии давлат ба мудофияи граждани пешақӣ дар замони осоишта бо дарназардошти тараққиёти *силоҳу* аслиҳа, техникаи ҳарбӣ ва воситаҳои ҳифзи аҳоли аз воситаҳои ҳозиразамони ҳучум ва хатарҳое, ки дар натиҷаи амалиётҳои ҷангӣ ба вуқӯ меоянд, амалӣ карда мешавад. (ҚҶТ аз 27.11.14с., №1147)

Ба роҳ мондани мудофияи граждани дар қаламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон ё дар маҳалҳои алоҳидаи он аз лаҳзаи эълон шудани ҳолати ҷангӣ, амалан оғоз ёфтани амалиётҳои ҳарбӣ ё аз қониби Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон эълон намудани вазъияти ҳарбӣ дар қаламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон ё дар маҳалҳои алоҳидаи он оғоз меёбад.

Моддаи 5. Дарачабандии ҳудудҳо ва иншоотҳои мудофияи граждани

Дарачабандии шаҳрҳо, маҳалҳои аҳолинишин ва объектҳои иқтисодиёт бо мақсади ба таври комплексӣ ва тафриқавӣ гузаронидани чорабиниҳои мудофияи граждани амалӣ карда мешавад.

Дарачабандии шаҳрҳо, маҳалҳои аҳолинишин ва объектҳои иқтисодиёт вобаста ба аҳамияти сиёсӣ, иқтисодӣ ва мудофиявӣ доштани онҳо, мувофиқи тартиби муайяннамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ карда мешавад.

БОБИ 2. ВАКОЛАТҲОИ МАҚОМОТИ ҲОКИМИЯТИ ДАВЛАТӢ ДАР СОҲАИ МУДОФИАИ ГРАЖДАНӢ

Моддаи 6. Ваколатҳои Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи мудофияи граждани

Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон:

- сиёсати давлатиро дар соҳаи мудофияи граждани муайян месозад;
- Нақшаи мудофияи граждани Ҷумҳурии Тоҷикистонро тасдиқ менамояд;
- Нақшаи мудофияи граждани Ҷумҳурии Тоҷикистонро дар қаламрави ҷумҳурӣ ё дар маҳалҳои алоҳидаи он ба таври пурра ё қисман қорӣ менамояд;
- сохтор, ҳайати қўшунҳои мудофияи граждани, воҳидҳои штатӣ ва маҳалҳои қойгиршавии онҳо, Низомномаи қўшунҳои мудофияи граждани Ҷумҳурии Тоҷикистонро тасдиқ менамояд;
- ба ҳайати олии афсарӣ рутбаҳои ҳарбӣ медиҳад ё рутбаҳои онҳоро паст менамояд, маҳрум месозад ё барқарор менамояд;
- дигар ваколатҳоро дар соҳаи мудофияи граждани, ки қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян намудааст, амалӣ мегардонад.

Моддаи 7. Ваколатҳои Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи мудофияи граждани

Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон:

- татбиқи сиёсати ягонаи давлатиро дар соҳаи мудофияи граждани таъмин менамояд;
- дар доираи ваколатҳои худ санадҳои меъёрии ҳуқуқиро оид ба масъалаҳои мудофияи граждани қабул менамояд;
- ба ташкил ва ба роҳ мондани мудофияи граждани роҳбарӣ менамояд;
- тартиби банақшагирӣ, маблағгузорӣ ва таъминоти моддию техникаи мудофияи гражданиро муайян намуда, иҷрои онро назорат менамояд;
- ба Нақшаи рушди иқтисодию иҷтимоии Ҷумҳурии Тоҷикистон чорабиниҳои мудофияи гражданиро дохил намуда, чӯдо намудани маблағҳои заруриро барои татбиқи онҳо таъмин месозад;
- тартиб ва меъёрҳои ба гурӯҳҳои мудофияи граждани мансуб донистани шаҳрҳо ва маҳалҳои аҳолинишин, инчунин иншоотҳои маҳсусан муҳимро, ки дар иқтисодиёти мамлакат нақши муҳим мебозанд ё ба бехатарии аҳоли таъсир мерасонанд, муайян месозад;
- Нақшаи муайян намудани маҳалҳои қойгиркунӣ ва эвакуатсияи аҳоли, инчунин арзишҳои моддии

мамлакатро дар ҳолатҳои ба миён омадани хавф ва оғоз ёфтани амалиётҳои ҷангӣ тасдиқ менамояд;

- чорабиниҳоро оид ба баланд бардоштани устувории фаъолияти иқтисодии мамлакат дар замони ҷанг амалӣ мегардонад;
- номгӯи техникаи махсус ва *молу мулкери*, ки мақомоти идора, қисмҳо ва ҷузъу томҳои мудофияи граждани бо онҳо мучаҳҳаз гардонидани мешаванд, тасдиқ менамояд; (**ҚҶТ аз 27.11.14с., №1147**)
- номгӯӣ, сохтор, ҳайат, пурагардонӣ ва мучаҳҳазгардонии мақомоти идора ва нерӯҳои ғайриҳарбии мудофияи граждани ва заминаи таъсисҳои онҳо муайян ва тасдиқ менамояд;
- ба вазоратҳо, идораҳо, мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва ташкилотҳо вазифаҳоро оид ба тайёр намудан ва ба мақомот ва кӯшунҳои мудофияи граждани додани техника, воситаҳои алоқа ва дигар воситаҳои моддию техникаӣ ҳангоми эълони сафарбарсозӣ ва иҷро намудани дигар вазифаҳои сафарбарсозӣ муқаррар менамояд;
- тартиби ташкили фонди иншоотҳои муҳофизатӣ ва дигар иншоотҳои мудофияи граждани, инчунин тартиби захиранамой, нигоҳдорӣ ва истифодабарии захираҳои моддию техникаӣ, ҳуруқворӣ, тиббӣ ва дигар воситаҳоро бо мақсадҳои мудофияи граждани муайян месозад;
- тартиб ва мӯҳлатҳои гузаронидани ҷамъомадҳои таълимӣ ва махсуси ҳайати роҳбарикунандаи мудофияи гражданиро муайян месозад;
- шартномаҳои байниҳукуматиро чиҳати ҳамкориҳо дар риштаи мудофияи граждани ба имзо расонда, барои таъмини иҷрои ўҳдадорҳои байналмилалӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба мудофияи граждани чораҳо меандешад;
- дигар ваколатҳоро дар соҳаи мудофияи граждани тибқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон анҷом медиҳад.

Моддаи 8. Ваколатҳои Қумитаи ҳолатҳои фавқулодда ва мудофияи граждани назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи мудофияи граждани

Қумитаи ҳолатҳои фавқулодда ва мудофияи граждани назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон мақомоти давлатии идораи мудофияи граждани Ҷумҳурии Тоҷикистон буда, сиёсати ягонаи давлатиро дар соҳаи мудофияи граждани амалӣ месозад.

Қумитаи ҳолатҳои фавқулодда ва мудофияи граждани назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар доираи ваколатҳои худ:

- роҳбарии ҳамарӯзаи мудофияи граждани Ҷумҳурии Тоҷикистонро амалӣ сохта, барои ба роҳ мондан, тараққию ташаккул, тайёри ва омодагии доимии он ҷавобгӯ мебошад;
- лоиҳаҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқиро оид ба таъсис, сохтор ва ҳайати мақомоти идора, қувваҳо ва воситаҳои мудофияи граждани, системаи идора, оғохонидан ва алоқа, ҳифзи аҳолии ва иқтисодӣ ҳангоми рӯй додани амалиётҳои ҷангӣ ва оид ба дигар масъалаҳои мудофияи граждани таҳия ва ба баррасию тасдиқи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод менамояд;
- дар доираи салоҳиятҳои худ қарорҳоро оид ба ташкил ва ҳамохангсозии чорабиниҳои мудофияи граждани, ки иҷрои онҳо ба роҳбарони вазорату идораҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон, раисони вилоятҳо ва шаҳру ноҳияҳо, инчунин ташкилотҳо новобаста аз шакли ташкилӣ ва ҳуқуқиашон, тамоми шахсони мансабдор ва аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳатмист, қабул менамояд;
- Нақшаи мудофияи граждани Ҷумҳурии Тоҷикистонро таҳия менамояд;
- самтҳои асосии фаъолияти мудофияи граждани Ҷумҳурии Тоҷикистонро муайян месозад;
- сари вақт оғохонидани ҳайати роҳбарикунандаи мудофияи граждани ва аҳолии мамлакатро аз хавфи рӯй додани амалиётҳои ҷангӣ ва хатарҳои, ки дар натиҷаи амалиётҳои ҷангӣ ба амал меоянд, таъмин менамояд;
- тайёри ва омодагии сафарбарсозии мақомоти идора ва қувваҳои мудофияи граждани Ҷумҳурии Тоҷикистонро амалӣ ва таъмин месозад;
- идораи қувваҳои мудофияи гражданиро дар қараёни анҷом додани қорҳои наҷотдиҳӣ ва баргараф намудани оқибатҳои амалиётҳои ҷангӣ амалӣ месозад;
- роҳбарии кӯшунҳои мудофияи граждани Ҷумҳурии Тоҷикистонро анҷом медиҳад;
- бонгҳои оғоҳкунии мудофияи гражданиро дар қаламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳия ва қорӣ намуда, амалҳои аҳолиро дар асоси онҳо ташкил ва идора менамояд;
- созмон, мучаҳҳаз гардондан ва дар ҳолати омодагии доимӣ нигоҳ доштани нерӯҳои ғайриҳарбии мудофияи гражданиро таъмин менамояд;
- тайёрии ҳайати роҳбарикунанда ва фармондеҳӣ-сардорони мудофияи граждани, инчунин омӯзиши аҳолии мамлакатро оид ба мудофияи граждани ташкил менамояд;
- гурӯҳҳои қувваҳо ва воситаҳои мудофияи граждани Ҷумҳурии Тоҷикистонро созмон дода, идоракунии онҳоро дар рафти бурдани қорҳои наҷотдиҳӣ ва таъхирнопазир ташкил менамояд;
- таҳияи воситаҳои таълимӣ методӣ, барномаҳои тайёрии ҳайати роҳбарикунанда, фармондеҳӣ-сардорон ва ҳайати шахсии мақомоти идора, кӯшунҳо ва нерӯҳои ғайриҳарбии мудофияи граждани ва омӯзиши аҳолиро оид ба мудофияи граждани ҳамоханг месозад ва тасдиқ менамояд;
- бо тартиби муқарраргардида дархостҳоро ба Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба ихтироъ, истеҳсол ва таъмини аслиҳа, техникаи ҳарбӣ, *молу мулки* махсус, инчунин таъмири техника ва дигар амволи мудофияи граждани пешниҳод менамояд; (**ҚҶТ аз 27.11.14с., №1147**)
- ташкил ва назорати таъмини ҳаёт ва фаъолияти аҳолии дар натиҷаи амалиётҳои ҷангӣ зарардидаро амалӣ месозад;
- пешниҳодотро оид ба ташкили фондҳои эҳтиётӣ сафарбарсозии *молу мулки* махсуси мудофияи граждани таҳия ва ба Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон манзур менамояд, назорати доимию чиҳати

пуррагардонӣ, чойгиркунӣ, шароити нигоҳдорӣ ва сари вақт ивазкунии онҳо вобаста ба мӯҳлатҳои нигоҳдориашон ба роҳ мемонад; (ҚҶТ аз 27.11.14с., №1147)

-гузаронидани корҳои илмӣ-тадқиқотӣ, илмӣ-техникӣ ва таҷрибавию ихтироотиро оид ба масъалаҳои ҳифзи аҳоли, иқтисодиёт ва қаламрави мамлакат аз воситаҳои ҳозиразамони зарбазананда ва хатарҳое, ки ҳангоми амалиётҳои ҷангӣ ба вуқӯъ меоянд, ташкил менамояд;

-назорати иҷроӣ қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистонро оид ба масъалаҳои мудофияи граждани таъмин менамояд;

-ҳамкориҳои байналмилалиро дар соҳаи мудофияи граждани анҷом медиҳад;

-дигар ваколатҳоеро, ки қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи мудофияи граждани муайян намудааст, анҷом медиҳад.

Моддаи 9. Ваколатҳои Вазорати мудофияи Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи мудофияи граждани

Вазорати мудофияи Ҷумҳурии Тоҷикистон:

-мақомоти идораи мудофияи гражданиро аз ҳавфи сар задани амалиётҳои ҷангӣ ва хатарҳое, ки дар натиҷаи амалиётҳои ҷангӣ ба вуқӯъ меоянд, инчунин аз эълони сафарбарсозӣ огоҳ месозад;

-ба мақомоти идораи мудофияи граждани маълумотро оид ба иншоотҳои зарбаҳои эҳтимолии мушакӣ ва ҳавоии душман, инчунин иншоотҳо ва маҳалҳои эҳтимолии амалиётҳои диверсионӣ-ҷосусии душман пешниҳод менамояд;

-оид ба ҳайат, шумора ва таҷҳизоти қисмҳои ҳарбӣ ва сохторҳои Вазорати мудофияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки барои иҷроӣ корҳои наҷотдиҳӣ ва таъхирнопазир дар замони ҷанг ҷудо карда шудаанд, мақомоти идораи мудофияи гражданиро огоҳ месозад;

-мақомоти идораи мудофияи гражданиро аз ноҳияҳо ва маҳалҳои аҳолинишини қаламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки барои чойгир намудани аҳолии эвакуатсияшуда ва қувваҳои мудофияи граждани истифодаашон имконнопазир аст, огоҳ месозад;

-ба мақомоти идораи мудофияи граждани маълумотро оид ба нуқтаҳои ҷамъшавии даъватшавандагон ва эҳтиёҷоти нуқтаҳои мазкур ба иншоотҳои муҳофизатӣ ва воситаҳои ҳифзи инфиродӣ пешниҳод менамояд;

-ба мақомоти идораи мудофияи граждани маълумотро оид ба ҳайати даъватшавандагони эҳтиётӣ ва манбаҳои техникий иншоотҳои иқтисодӣ, ки дар замони ҷанг барои эҳтиёҷоти мудофияи граждани истифода бурда мешаванд, пешниҳод менамояд;

-нақшаҳои ҳамкориҳоро оид ба масъалаҳои мудофияи граждани таҳия менамояд.

Дигар ваколатҳои Вазорати мудофияи Ҷумҳурии Тоҷикистонро дар соҳаи мудофияи граждани қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян менамояд.

Моддаи 10. Ваколатҳои вазорату идораҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи мудофияи граждани

Вазорату идораҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон:

-роҳбарии мудофияи граждани соҳаро анҷом медиҳанд;

-санадҳои меъёриро оид ба масъалаҳои мудофияи граждани қабул намуда, талаботи онҳоро ба маълумоти сохторҳои таркибии худ расонида, иҷроӣ онҳоро назорат мекунанд;

-чорабиниҳои мудофияи гражданиро ба нақша гирифта, онҳоро дар сохторҳои таркибии худ доир менамоянд;

-мақомоти идора, қувва ва воситаҳои мудофияи гражданиро таъсис дода, дар ҳолати омодагии доимӣ нигоҳ медоранд, инчунин пуррагардонӣ ва бо *молу мулки* зарурӣ таъмин намудани онҳоро амалӣ месозанд;

(ҚҶТ аз 27.11.14с., №1147)

-тайёрии ҳайати роҳбарикунанда ва омӯзиши коргарону хизматчиёни соҳа ва ташкилотҳои тобеъро оид ба мудофияи граждани ташкил менамоянд;

-чорабиниҳои ташкилӣ ва муҳандисию техникий мудофияи гражданиро, ки баҳри нигоҳ доштани ташкилотҳо ва устувории фаъолияти онҳо дар давраи ҷанг равона карда шудаанд, таҳия ва амалӣ месозанд;

-чорабиниҳоро оид ба чойгиркунонӣ ва эвакуатсияи ташкилотҳои тобеъ ва коргарону хизматчиёни онҳо ба маҳалҳои беҳатар, ки мувофиқи нақшаи мудофияи граждани муқаррар карда шудааст, ба нақша гирифта, дар таъмини омодагии саривактӣ ин маҳалҳо барои қабули эвакуатсияшавандагон иштирок менамоянд;

-оид ба ҷалби қувваҳои мудофияи граждани тобеъ барои гузаронидани корҳои наҷотдиҳӣ ва таъхирнопазир дар дигар ташкилотҳо қарор қабул менамоянд;

-бо тартиби муқарраршуда таъминоти молиявӣ ва моддӣ-техникии чорабиниҳои мудофияи гражданиро, ки дар ташкилотҳои тобеъ ва умуман дар соҳа гузаронида мешаванд, таъмин менамоянд;

-ҳангоми ба лоиҳагирии сохтмон ва баистифодадиҳии ташкилотҳои тобеъ риоя гардидани меъёрҳои муқарраршудаи муҳандисию техникий мудофияи гражданиро таъмин менамоянд;

-вобаста ба эҳтиёҷоти мудофияи граждани захираҳои моддию техникий, хӯрокворӣ, тиббӣ ва дигар воситаҳоро ташкил ва нигоҳ медоранд;

-дигар ваколатҳоеро, ки қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи мудофияи граждани муайян намудааст, анҷом медиҳанд.

Моддаи 11. Ваколатҳои мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ дар соҳаи мудофияи граждани

Мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ:

- роҳбарии мудофиаи гражданиро дар қаламрави худ анҷом медиҳанд;
- таъсис додани мақомоти идора, қувва ва воситаҳои мудофиаи гражданиро дар қаламрави худ анҷом медиҳанд;
- дар доираи салоҳияти худ вобаста ба масъалаҳои ташкил ва ба роҳ мондани мудофиаи граждани дар қаламрави худ қарорҳо қабул менамоянд;
- гузаронидани чорабиниҳои мудофиаи гражданиро ташкил намуда, нақшаҳои мудофиаи гражданиро таҳия ва амалӣ месозанд;
- бахри дар ҳолати омодагии доимӣ нигоҳ доштани мақомоти идора, системаи огоҳкунӣ ва алоқа, қувва ва воситаҳои мудофиаи граждани чораҳо меандешанд;
- тайёрии ҳайати роҳбарикунанда ва фармондеҳӣ-сардорон, ҳайати шахсии нерӯҳои ғайриҳарбии мудофиаи гражданиро амалӣ месозанд;
- омузиши аҳолиро оид ба мудофиаи граждани ташкил менамоянд;
- сари вақт огоҳонидани аҳолиро оид ба сар задани амалиётҳои ҷангӣ ва хатарҳое, ки дар натиҷаи бурдани амалиётҳои ҷангӣ ба вуқӯъ меоянд, таъмин менамоянд;
- маҳалҳои бехатар ва муассисаҳои табобати барои ҷойгир намудани аҳолии эвакуатсияшаванда тайёр менамоянд;
- чорабиниҳоро ҷиҳати эвакуатсия намудани аҳоли ва арзишҳои моддӣ ва фарҳангӣ ба маҳалҳои бехатар ҷойгир намудани онҳо, кушодани муассисаҳои табобатӣ ва дигар муассисаҳое, ки барои таъминоти аввалиндараҷаи аҳолии зарардида заруранд, анҷом медиҳанд;
- ҷалб ва истифода бурдани қувва ва воситаҳои дар ихтиёрашон бударо барои амалӣ намудани чорабиниҳои мудофиаи граждани таъмин менамоянд;
- фонди зарурии иншоотҳои муҳофизатии (паноҳгоҳҳои) мудофиаи гражданиро дар қаламрави худ ташкил медиҳанд;
- барои нигоҳдорӣ ва ҳифзи захираҳои сафарбарсозии *молу мулки* махсуси мудофиаи граждани шароит муҳайё намуда, инчунин захираи амволи ҳамаҷуз истифодашавандаи мудофиаи гражданиро ташкил ва нигоҳдории онҳоро таъмин менамоянд; (**ҚҶТ аз 27.11.14с., №1147**)
- чорабиниҳои баланд бардоштани устувории фаъолияти соҳаҳо ва ташкилотҳоро дар замони ҷанг амалӣ месозанд;
- вобаста ба эҳтиёҷоти мудофиаи граждани захираҳои моддию техникаӣ, хӯрокворӣ, тиббӣ ва дигар воситаҳоро ташкил ва нигоҳ медоранд;
- назорати ҳолати мудофиаи гражданиро дар қаламрави худ анҷом медиҳад;
- дигар ваколатҳоро оид ба масъалаҳои мудофиаи граждани тибқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ мегардонанд.

БОБИ 3. ҲУҚУҚ ВА ҶАДДАРИҲОИ ТАШКИЛОТҲО ВА ШАҲРВАНДОН ДАР СОҲАИ МУДОФИАИ ГРАЖДАНӢ

Моддаи 12. Ҳуқуқ ва ҷададриҳои ташкилотҳо дар соҳаи мудофиаи граждани

Ташкилотҳо дар доираи салоҳияти худ ва бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон:

- чорабиниҳои мудофиаи гражданиро ба нақша мегиранд ва доир менамоянд;
- мақомоти идора, қувва ва воситаҳои мудофиаи гражданиро таъсис дода, тайёрӣ, омодагии доимӣ ва таъминоти моддию техникаи онҳоро бахри иҷрои вазифаҳои мудофиаи граждани таъмин менамоянд;
- дар доираи салоҳияти худ оид ба масъалаҳои ташкил ва ба роҳ мондани мудофиаи граждани дар ташкилотҳо қарорҳо қабул менамоянд;
- тайёрии ҳайати роҳбарикунанда ва фармондеҳӣ-сардорон, ҳайати шахсии нерӯҳои ғайриҳарбӣ, инчунин омузиши коргарону хизматчиёни муассисаҳоро оид ба мудофиаи граждани ташкил менамоянд;
- чорабиниҳоро оид ба ҳифзи коргарону хизматчиён ва аъзои оилаи онҳо, фондҳои асосии истеҳсолӣ, ашёи хом ва маҳсулоти тайёр дар замони ҷанг ба нақша гирифта, амалӣ месозанд;
- чорабиниҳоро ҷиҳати баланд бардоштани устувории фаъолияти ташкилотҳо дар замони ҷанг таҳия ва татбиқ менамоянд;
- системаи огоҳкунӣ ва алоқаро ташкил намуда, онро дар ҳолати омодагии доимӣ барои истифодабарӣ нигоҳ медоранд;
- вобаста ба эҳтиёҷоти мудофиаи граждани захираҳои моддию техникаӣ, хӯрокворӣ, тиббӣ ва дигар воситаҳоро ташкил ва нигоҳ медоранд;
- амалиёти дурусти коргарону хизматчиёни муассисаҳоро дар асоси бонгҳои огоҳкунандаи мудофиаи граждани ташкил менамоянд;
- корҳои наҷотдиҳӣ ва таъхиринопазирро дар ҳудуди худ ташкил менамоянд ва анҷом медиҳанд;
- бо мақомоти маҳаллии мудофиаи граждани дар иҷрои вазифаҳои гузошташуда ҳаматарафа мусоидат ва ҳамкорӣ менамоянд, оид ба ҳифзи иҷтимоии хизматчиёни ҳарбӣ ва ҳайати шахсии нерӯҳои ғайриҳарбии мудофиаи граждани, коргарону хизматчиён ва дигар шахсонро, ки барои иҷрои чорабиниҳои мудофиаи граждани ҷалб карда мешаванд, чораҳои иловагӣ меандешанд.

Ташкилотҳое, ки дорой истеҳсолоти нисбатан хатарнок мебошанд, ё ин ки дар рафти истеҳсолот моддаҳои хатарнокро истифода мекунанд, инчунин дорой аҳамияти мудофиаӣ ва иқтисодӣ ё ин ки ифодакунандаи дараҷаи баланди хавфи ба вуқӯъ омадани ҳолатҳои фавқуллода дар замони осоишта ва ҷанг

мебошанд, нерӯҳои махсуси ғайриҳарбии мудофияи гражданиро таъсис дода, онҳоро дар ҳолати омодагии доимӣ нигоҳ медоранд.

Моддаи 13. Ҳуқуқҳо ва вазифаҳои шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи мудофияи граждани

Шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон мувофиқи қонунҳо ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон:

- дар иҷрои чорабиниҳои мудофияи граждани иштирок намуда, талаботи қонунҳо ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқиро дар ин соҳа иҷро менамоянд;
- воситаҳои ҳифзи аз хатарҳоеро, ки хангоми сар задан ва рафти амалиётҳои ҷангӣ ба вуқӯ меоянд, меомӯзанд;
- ба мақомоти ҳокимияти давлатӣ ва ташкилотҳо дар ҳалли масъалаҳои соҳаи мудофияи граждани ёри мерасонанд.

БОБИ 4.

РОҲБАРӢ ВА ИДОРАӢ МУДОФИАӢ ГРАЖДАНӢ

Моддаи 14. Роҳбарии мудофияи граждани

Роҳбарии мудофияи гражданиро дар Ҷумҳурии Тоҷикистон Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ месозад.

Раиси Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон Сардори мудофияи граждани Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошад. Ӯ роҳбарӣ ва идораи умумӣ ва бевоситаи мудофияи граждани Ҷумҳурии Тоҷикистонро амалӣ менамояд.

Муовини аввали Сардори мудофияи граждани Ҷумҳурии Тоҷикистон - *Раиси Кумитаи ҳолатҳои фавқулодда ва мудофияи граждани назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон* мебошад. Ӯ роҳбарии ҳамарӯзаи мудофияи граждани Ҷумҳурии Тоҷикистонро дар асоси нишондодҳои Сардори мудофияи граждани Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ сохта, фармондеҳи кӯшунҳои мудофияи граждани Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошад.

Роҳбарӣ ва идораи мудофияи граждани дар вазорату идораҳо ва ташкилотҳо аз ҷониби вазирон, роҳбарони идораҳо ва ташкилотҳо, ки мутобикан сардорони мудофияи граждани вазорату идораҳо ва ташкилотҳо мебошанд, амалӣ карда мешавад.

Роҳбарӣ ва идораи мудофияи граждани дар қаламрави Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳо, шаҳри Душанбе, шаҳру ноҳияҳо аз ҷониби раисони Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳо, шаҳри Душанбе, шаҳру ноҳияҳо, ки мутобикан сардорони мудофияи граждани вилоятҳо, шаҳру ноҳияҳо мебошанд, амалӣ карда мешавад.

Сардорони ситодҳои оид ба ҳолатҳои фавқулодда ва мудофияи граждани вилоятҳо ва шаҳру ноҳияҳо бошанд, муовинони аввали сардорони мудофияи граждани вилоятҳо ва шаҳру ноҳияҳо мебошанд ва роҳбарии ҳамарӯза ва ба роҳ мондани мудофияи гражданиро дар қаламрави вилоятҳо ва шаҳру ноҳияҳо амалӣ месозанд.

Моддаи 15. Мақомоти идораи мудофияи граждани

Мақомоти идораи мудофияи граждани Ҷумҳурии Тоҷикистон дар ҷумҳурӣ, Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳо ва шаҳру ноҳияҳо инҳо мебошанд:

а) дар ҷумҳурӣ, вилоятҳо, шаҳру ноҳияҳо:

- *Кумитаи ҳолатҳои фавқулодда ва мудофияи граждани назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон*, ситодҳои оид ба ҳолатҳои фавқулодда ва мудофияи граждани вилоятҳо ва шаҳру ноҳияҳо;

-комиссияҳои эвакуатсионии ҷумҳуриявӣ, вилоятӣ, шаҳрӣ ва ноҳиявӣ;

-комиссияҳои ҷумҳуриявӣ, вилоятӣ, шаҳрӣ ва ноҳиявӣ оид ба баланд бардоштани устувории фаъолияти соҳаҳо ва ташкилотҳо дар замони ҷанг;

-хадамоти мудофияи граждани ҷумҳуриявӣ, вилоятӣ, шаҳрӣ ва ноҳиявӣ.

б) дар вазоратҳо, идораҳо ва ташкилотҳо, новобаста аз шакли ташкилӣ ва ҳуқуқиашон:

-дастгоҳи идораи дахлдор ва ситодҳои оид ба ҳолатҳои фавқулодда ва мудофияи граждани;

-комиссияҳои эвакуатсионӣ;

-комиссияҳои оид ба баланд бардоштани устувории фаъолияти соҳаҳо ва ташкилотҳо дар замони ҷангӣ;

-хадамотҳои мудофияи граждани.

Ба ситодҳои оид ба ҳолатҳои фавқулодда ва мудофияи граждани вилоятҳо ва шаҳру ноҳияҳо хизматчиёни ҳарбие, ки аз ҷониби *раиси кумитаи ҳолатҳои фавқулодда ва мудофияи граждани назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон* ба вазифа таъин ва аз вазифа озод карда мешаванд, роҳбарӣ менамоянд.

Ситодҳои оид ба ҳолатҳои фавқулодда ва мудофияи граждани вилоятҳо ва шаҳру ноҳияҳо аз ҳисоби хизматчиёни ҳарбӣ ва хизматчиён, дар асоси чадвали штатии аз ҷониби *Кумитаи ҳолатҳои фавқулодда ва мудофияи граждани назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон* тахияшуда, вобаста ба шумораи штатии ҳайати шахсии барои он муқарраршуда, пурра карда мешаванд.

Ситодҳои оид ба ҳолатҳои фавқулодда ва мудофияи граждани вазоратҳо, идораҳо, ташкилотҳо ва хадамотҳои мудофияи гражданиро муовинони аввали роҳбарони (сармуҳандисони) вазоратҳо, идораҳо ва ташкилотҳо сардорӣ менамоянд.

Вазорату идораҳо ва ташкилотҳо, ки ба гурӯҳҳои мудофияи граждани мансуб дониста шудаанд, ё ин ки дар базаи онҳо хадамоти мудофияи граждани таъсис дода шудааст, инчунин дар таъмини фаъолияти ҳаётии

мамлакат аҳамияти бағоят муҳим доранд, ӯҳдадоранд дар чадвали штатиашон кормандони масъулро (сармутахассисро) оид ба мудофияи граждани дар доираи ҳуқуқҳои шӯъбаҳои асосӣ бо иҷрои вазифаи муовини сардори ситоди ҳолатҳои фавқулодда ва мудофияи граждани ё дигар вазифаи роҳбарикунанда дар ситоди зикршуда дошта бошанд.

Комиссияҳои эвакуатсионӣ ва комиссияҳои оид ба баланд бардоштани устувории ғаёлияти соҳаҳо ва ташкилотҳо дар замони ҷанг бо мақсади пешакӣ ба нақша гирифтани, тайёри ва амали сохтани вазифаҳои махсуси мудофияи граждани дар замони ҷанг таъсис дода мешаванд.

Ҳадамоти мудофияи граждани баҳри иҷрои чорабиниҳои муҳандисӣ-техникӣ, тиббӣ ва дигар чорабиниҳои махсуси мудофияи граждани ва вобаста ба ин вазифаҳо тайёр намудани қувва ва воситаҳо, шароитҳо ва инчунин таъмини амалиёти қувваҳои мудофияи граждани дар рафти гузаронидани корҳои наҷотдиҳӣ ва таъхиринопазир таъсис дода мешаванд.

Мақомоти идораи мудофияи граждани ҳамма гуна дараҷаҳо бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, қарорҳои раисони вилоятҳо, шаҳру ноҳияҳо ва дар вазорату идораҳо ва ташкилотҳо бошад, бо фармонҳои алоҳидаи сардорони мудофияи граждани онҳо таъсис дода мешаванд.

Ҳуқуқ ва вазифаҳои мақомоти идораи мудофияи граждани, сохтор, тартиби таъсисдиҳӣ ва пурагардонии онҳоро Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян месозад.

БОБИ 5. ҚУВВАҲО, ШАБАКАҲОИ ДИДБОНӢ ВА НАЗОРАТИ ЛАБОРАТОРИИ МУДОФИАИ ГРАЖДАНӢ

Моддаи 16. Қувваҳои мудофияи граждани

Қувваҳои мудофияи граждани аз қисмҳои ҳарбӣ ва ҷузъу томҳои мудофияи граждани, дигар воҳидҳои ҳарбикунонидашудаи *Қумитаи ҳолатҳои фавқулодда ва мудофияи граждани назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон*, нерӯҳои ғайриҳарбии мудофияи граждани, ки дар вазорату идораҳо, ташкилотҳо, ҳадамоти мудофияи граждани, инчунин қисмҳои ҳарбӣ, ҷузъу томҳои сохторҳои қудратии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки мувофиқи нақшаҳои мудофияи граждани барои бартараф сохтани оқибатҳои амалиётҳои ҷангӣ ва ҳолатҳои фавқулоддаи замони осоишта чудо карда мешаванд, иборатанд.

Моддаи 17. Қўшунҳои мудофияи граждани ва вазифаҳои асосии онҳо

Қўшунҳои мудофияи граждани Ҷумҳурии Тоҷикистон сохтори давлатии ҳарбӣ буда, барои ҳалли масъалаҳои мудофияи граждани таъин шудаанд.

Қўшунҳои мудофияи граждани асоси қувваҳои мудофияи гражданиро ташкил медиҳанд.

Қўшунҳои мудофияи граждани бо техникаи махсус, инчунин бо *силоҳи* оташфишон ва сард таҷҳизонида мешаванд. **(ҚҶТ аз 27.11.14с., №1147)**

Ҷаёлияти қўшунҳои мудофияи граждани аз лаҳзаи эълон шудани ҳолати ҷангӣ, ҳақиқатан оғоз ёфтани амалиётҳои ҳарбӣ ё аз ҷониби Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон дар қаламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон ва ё дар маҳалҳои алоҳидаи он қорӣ карда шудани вазъияти ҳарбӣ, инчунин дар замони осоишта дар ҳолатҳои ба вуқӯъ омадани офатҳои табиӣ, эпидемияҳо, эпизоотияҳо, эпифитотияҳо, садамаҳои калон ва фоҷиаҳои, ки саломатии аҳолиро зерӣ хатар монда, гузаронидани корҳои наҷотдиҳӣ ва таъхиринопазирро талаб менамоянд, оғоз меёбад.

Вазифаҳои асосии қўшунҳои мудофияи граждани аз инҳо иборатанд:

-кофтуков ва наҷотдиҳии одамоне, ки хангоми амалиётҳои ҷангӣ ва ҳолатҳои фавқулодда дар зерӣ вайронаҳо, дар биноҳо ва иншоотҳои харобгардида, осебдида ва оташгирифта дармондаанд;

-расонидани ёрии аввалаи тиббӣ ба ҷабрдидагон ва тайёр намудани онҳо барои эвакуатсия ба муассисаҳои муолиҷавӣ;

-бурдани тадқиқоти муҳандисӣ, кушодани таҳхонаҳои зерӣ вайронаҳо монда ва харобгардида, тоза намудани вайронаҳо, дар онҳо сохтани роҳравҳо ва гузаргоҳҳо, рафӣ садамаҳо ва оқибатҳои онҳо дар шабакаҳои коммуналию энергетикӣ ва технологӣ оморасозии хати ҳаракат, таҷҳизонидани нуқтаҳои идоракунии;

-таъмини гузаронидани корҳои наҷотдиҳӣ ва таъхиринопазир бо пешбурди тадқиқоти радиатсионӣ, кимиёвӣ, бактериологӣ (биологӣ), анҷом додани назорати дозиметрӣ ва кимиёвӣ воҳидҳо;

-гузаронидани коркарди махсуси ҳайати шахсии воҳидҳо ва нерӯҳои ба ихтиёри онҳо додасуда;

-гузаронидани дегазатсия, дезактиватсия ва дезинфексия сару либос ва дигар воситаҳои моддӣ, маҳалҳо, роҳҳо, иншоотҳо ва хангоми зарурат гузаронидани коркарди санитарии аҳоли;

-гузаронидани муоинаи зиддисӯхторӣ, маҳдуд ва хомӯш сохтани сӯхторҳо дар хатҳои ҳаракат ва мавзъҳои осебдида;

-рафӣ садамаҳо дар хатҳои алоқа баҳри таъмини алоқаи боэътимод, ки идоракунии воҳидҳо ва нерӯҳои ба ихтиёри онҳо додасуда, инчунин алоқаро бо мақомоти идораи болоӣ ва қувваҳои ҳамкор таъмин менамоянд;

-муоинаи сарчашмаҳои об, ба даст овардан, тоза кардан ва бо об таъмин намудани ҳайати шахсии ҷузъу томҳо ва нерӯҳои ба ихтиёри онҳо додасуда;

-ошкор сохтан, безарар ва нобуд сохтани лавозимоти ҷангии натаркида (аз ҷумла бомбаҳои авиатсионӣ) ва дигар маводи хатарноки тарканда, инчунин тоза кардани вайронаҳо ва қисмҳои осебдидаи конструксияҳои иншоотҳо бо усули тарконида;

-гузаронидани санчишҳои кимиёвӣ радиометрӣ чихати муайян намудани моддаҳои радиоактивӣ, захролудкунанда ва дигар маводи захрнок, танзими дараҷа ва таъмири таҷҳизотҳои дозиметрӣ ва воситаҳои ҳифзи инфиродӣ, назорати ҳолати воситаҳои ҳаводихӣ иншоотҳои муҳофизатӣ;

-таъминоти техникӣ ва ақибоҳои чузӯ томо.

Роҳбарии бевоситаи кӯшунҳои мудофияи гражданиро *Раиси Кумитаи ҳолатҳои фавқулодда ва мудофияи граждани назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон* анҷом медиҳад.

Тартиби пурра қардан ва таҷҳизонидани кӯшунҳои мудофияи граждани, ҳайат ва вазифаҳои онҳо мутобиқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян қарда мешавад.

Моддаи 18. Нерӯҳои ғайриҳарбии мудофияи граждани

Нерӯҳои ғайриҳарбии мудофияи граждани - ин отрядҳо, командаҳо, бригадаҳо, дружинаҳо ва дигар нерӯҳои мебошанд, ки дар заминаи ташкилотҳо бо принсипи худудию истеҳсоли дар асоси штатҳои муқаррарқардашуда таъсис дода шуда, бо техника ва *молу мулки* махсус мучаҳҳаз ва барои иҷрои вазифаҳои мудофияи граждани омода қарда шудаанд. (ҚҚТ аз 27.11.14с., №1147)

Ба нерӯҳои ғайриҳарбӣ шахрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон метавонанд дохил шаванд: мардҳои синни аз 18 то 63-сола, занҳои синни аз 18 то 58 - сола, ғайр аз шахсони ӯҳдадорӣ ҳарбӣ дошта, ки амрномаҳои сафарбарсозӣ доранд, маъюбони гурӯҳҳои I, II, III, занҳои ҳомиладор, занҳои, ки дорои фарзандони то синни 8 - сола мебошанд, инчунин занҳои, ки маълумоти миёна ва оли тиббӣ гирифта, фарзандони то синни 3-сола доранд.

Тартиби таъсис додан ва фаъолияти нерӯҳои ғайриҳарбии мудофияи граждани аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян қарда мешавад.

Моддаи 19. Шабақаҳои дидбонӣ ва назорати лабораторӣ

Назорати захролудшавии муҳити зист бо моддаҳои радиоактивӣ, кимиёвӣ, биологӣ (бактериологӣ) ва дигар воситаҳо, инчунин хангоми сар задани эпидемияҳо, эпизоотияҳо, эпифитотияҳо ва дигар касалиҳои сирояткунанда аз ҷониби шабақаҳои дидбонӣ ва назорати лабораторӣ бурда мешавад.

Ба ҳайати шабақаҳои дидбонӣ ва назорати лаборатории мудофияи граждани дохил мешаванд:

-стансияҳои санитарӣ-эпидемиологӣ;

-лабораторияҳо ва стансияҳои ветеринарӣ;

-лабораторияҳои агрокимиёвӣ;

-стансияҳои муҳофизати растаниҳо;

-стансияҳои обу ҳавосанҷӣ;

-лабораторияҳои назорати аналитикии муҳити зист.

Шабақаи дидбонӣ ва назорати лабораторӣ дар замонҳои осоишта ва ҷанг вазифадор аст, ки мунтазам ва сари вақт оид ба ҳолати муҳити зист ва сар задани эпидемияҳо, эпизоотияҳо, эпифитотияҳо ва дигар касалиҳои сирояткунанда ба мақомоти идораи мудофияи граждани маълумот диҳад, чораҳои зарурӣ андешад ва вазифаҳо, ки оид ба мудофияи граждани дар назди онҳо гузошта мешаванд, иҷро намояд.

Тартиби ташкил ва пешбурди шабақаҳои дидбонӣ ва назорати лабораторӣ аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян қарда мешавад.

БОБИ 6.

ТАЙЁРИ ВА ОМЎЗИШ ОИД БА МУДОФИАИ ГРАЖДАНӢ

Моддаи 20. Тайёрии ҳайати роҳбарикунанда, фармондеҳӣ ва сардорон, ҳайати шахсии кӯшунҳо ва нерӯҳои ғайринизомии мудофияи граждани

Тайёрии ҳайати роҳбарикунанда ва фармондеҳӣ ва сардорони мудофияи граждани чунин амали сохта мешавад:

-дар Маркази таълимӣ-методии оид ба ҳолатҳои фавқулодда ва мудофияи граждани Ҷумҳурии Тоҷикистон, дар курсҳои оид ба ҳолатҳои фавқулодда ва мудофияи граждани вилоятӣ ва байниноҳиявӣ бо озод намудан аз истеҳсолот, нигоҳ доштани музди миёнаи меҳнат ва пардохти хароҷоти сафари хизматӣ аз ҷониби қори асосӣ, тибқи тартиби муқаррарнамудаи санадҳои меъёрию ҳуқуқи Ҷумҳурии Тоҷикистон;

-дар ташкилотҳо, ҳар сол бе озод намудан аз истеҳсолот, тибқи барномаҳои тайёрии онҳо, ки аз ҷониби *Кумитаи ҳолатҳои фавқулодда ва мудофияи граждани назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон* таҳия ва тасдиқ қарда мешаванд.

Тайёрии ҳайати фармондеҳӣ ва шахсии кӯшунҳои мудофияи граждани ва сохторҳои начотдиҳӣ дар марказҳои таълимӣ, дар маҳалҳои ҷойгиршавии доимӣ, инчунин дар ҷамъомадҳо ва машғулиятҳои гуногун, ки берун аз қисмҳои ҳарбӣ ва чузӯ томо гузаронида мешаванд, бо тартиби муайяннамудаи *Кумитаи ҳолатҳои фавқулодда ва мудофияи граждани назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон* ва мувофиқи барномаҳои тайёрии онҳо баргузор мегарданд.

Тайёрии ҳайати шахсии нерӯҳои ғайриҳарбии мудофияи граждани дар ҷои қор бе озод намудан аз истеҳсолот, мувофиқи барномаҳои тайёрии онҳо, ки аз ҷониби *Кумитаи ҳолатҳои фавқулодда ва мудофияи граждани назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон* таҳия ва тасдиқ қарда мешавад, амали мегардад.

Моддаи 21. Омӯзиши аҳоли оид ба мудофияи граждани

Омӯзиши аҳоли оид ба мудофиаи граждани дар ҷои кор ва истикомат мувофиқи барномаҳои омӯзиши аҳоли оид ба мудофиаи граждани, ки аз ҷониби *Кумитаи ҳолатҳои фавқулодда ва мудофиаи граждани назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон* таҳия ва тасдиқ шудаанд ва дар асоси тартиби муқаррарнамудаи Сардори мудофиаи граждани Ҷумҳурии Тоҷикистон бо роҳҳои гузаронидани машғулиятҳо ва машқҳо, инчунин аз тариқи воситаҳои ахбори умум анҷом дода мешавад.

Шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки ба синни 16-солагии расидаанд, ба омӯзиши мудофиаи граждани ҷалб карда мешаванд.

Омӯзиши кормандоне, ки ба ҳайати нерӯҳои ғайриҳарбӣ ва хадмоти мудофиаи граждани шомил нагаштаанд, дар ҷои кор бе озод намудан аз истехсолот амалӣ карда мешавад.

Омӯзиши хонандагони мактабҳои таҳсилоти ҳамагонӣ ва омӯзишгоҳҳои касбии техникаи, донишҷӯёни мактабҳои олии, миёнаи махсус ва дигар муассисаҳои таълимӣ дар вақти таълим, мувофиқи барномаҳои аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқшуда ва бо тартиби муқаррарнамудаи Сардори мудофиаи граждани Ҷумҳурии Тоҷикистон гузаронида мешавад.

Омӯзиши аҳолии бекор дар ҷои зист бо тартиби муқаррарнамудаи Сардори мудофиаи граждани Ҷумҳурии Тоҷикистон гузаронида мешавад.

БОБИ 7. **ТАЪМИНОТИ МОЛИЯВӢ ВА МОДДИЮ ТЕХНИКИИ МУДОФИАИ ГРАЖДАНӢ.** **МОЛУ МУЛКИ МУДОФИАИ ГРАЖДАНӢ**

(ҚҶТ аз 27.11.14с., №1147)

Моддаи 22. Таъминоти молиявии чорабиниҳои мудофиаи граждани

Таъминоти молиявии чорабиниҳои мудофиаи граждани ба таври зайл сурат мегирад:

-дар вазорату идораҳо ва ташкилотҳои бучетии тобеи онҳо-аз ҳисоби маблағҳои бучетии давлатӣ;

-дар вилоятҳо, шаҳру ноҳияҳо ва ташкилотҳои бучетии тобеи онҳо-аз ҳисоби маблағҳои бучетҳои дахлдор;

-дар дигар ташкилотҳо-аз ҳисоби маблағҳои худии онҳо.

Таъминоти молиявии чорабиниҳои мудофиаи граждани метавонад аз ҳисоби маблағҳои фондҳои ҷамъиятӣ амалӣ гардад.

Гуруҳбандии чорабиниҳои мудофиаи граждани аз ҷониби *Кумитаи ҳолатҳои фавқулодда ва мудофиаи граждани назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон* дар мувофиқа бо вазорату идораҳои дахлдори Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда мешавад.

Моддаи 23. Таъминоти қўшунҳо ва дигар сохторҳои ҳарбикунонидашуда, мақомоти идора ва муассисаҳои мудофиаи граждани

Қисмҳои ҳарбӣ, ҷузъу томҳо ва дигар сохторҳои ҳарбикунонидашудаи мудофиаи граждани, инчунин хизматчиёни мақомоти идора, нуктаҳои фармондеҳӣ, Маркази таълимию методии оид ба ҳолатҳои фавқулодда ва мудофиаи граждани Ҷумҳурии Тоҷикистон, курсҳои вилоятӣ ва байниноҳиявӣ оид ба ҳолатҳои фавқулодда ва мудофиаи граждани, лаборатория ва дигар муассисаҳои оид ба ҳолатҳои фавқулодда ва мудофиаи граждани аз ҳисоби бучетҳои маҳаллӣ ва ҷумҳуриявӣ бо тартиби муқаррарнамудаи конунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон нигоҳ дошта мешаванд.

Мақомоти идора, курсҳо, озмоишгоҳҳо, нуктаҳои идоракунӣ, дигар муассисаҳои мудофиаи граждани дар вазоратҳо, идораҳо ва ташкилотҳои вилоятҳо, шаҳрҳо инчунин кормандони ин мақомоти идора ва муассисаҳо ба истиснои хизматчиёни ҳарбие, ки хизмати ҳарбиро дар *Кумитаи ҳолатҳои фавқулодда ва мудофиаи граждани назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон* ва сохторҳои таркибии он адо менамоянд, мутобиқан аз ҳисоби сметаи хароҷоти нигоҳдории вазорату идораҳо, ки аз бучетии ҷумҳуриявӣ ва маблағҳои худии ташкилотҳо ҷудо карда мешавад, нигоҳ дошта мешаванд.

Моддаи 24. Таъминоти моддию техникаи эҳтиёҷоти мудофиаи граждани

Таъминоти моддию техникаи ҳалли вазифаҳои мудофиаи граждани аз ҳисоби воситаҳои, ки барои маблағгузории чорабиниҳои мудофиаи граждани, нигоҳдории қисмҳои ҳарбӣ, ҷузъу томҳо, мақомоти идоракунанда ва дигар муассисаҳои мудофиаи граждани ҷудо карда мешаванд, сурат мегирад.

Барои таъмини мақомоти идора, нерӯҳои ғайриҳарбии мудофиаи граждани, кормандон, хизматчиёни ташкилотҳо ва аҳоли бо *молу мулки* мудофиаи граждани дар вилоятҳо, шаҳру ноҳияҳо, манбаъҳои эҳтиётӣ ва дар ташкилотҳо бошад, захираҳои эҳтиётӣ ин воситаҳо ташкил карда мешаванд. (ҚҶТ аз 27.11.14с., №1147)

Номгӯӣ, ҳаҷм, тартиб ва мўҳлати ҷамъоварии манбаъҳо ва захираҳои эҳтиётӣ ин воситаҳо, инчунин тартиби истифодаи онҳо аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда мешавад.

Моддаи 25. Молу мулки мудофиаи граждани

(ҚҶТ аз 27.11.14с., №1147)

Ба *молу мулки* мудофиаи граждани иншоотҳои муҳофизатӣ, воситаҳои огоҳкунии мутамарказонидашуда, озмоишгоҳҳо, анборҳои воситаҳои хифзи инфиродӣ, таҷхизоти тадқиқотӣ,

радиационӣ кимиёвӣ, назорати дозиметрӣ ва дигар воситаҳои моддӣю техникае, ки моликияти ҷумҳуриявӣ ё коммуналии мудофияи граждани мебошанд, инчунин аз ҳисоби бучетҳои дахлдор, маблағҳои вазорату идораҳо ва муассисаҳо ташкил ё харидорӣ гардидаанд ва ба манфиати мудофияи граждани истифода мешаванд, дохил мешаванд.

Бо дигар мақсадҳо истифода бурдани *молу мулки* мудофияи граждани манъ аст.

Дар иншоотҳои радиационӣ, кимиёвӣ хатарнок ва тарканда, додани *молу мулки* мудофияи граждани ҳамчун моликияти воҳидҳои маъмурию худудӣ, моликияти коммуналии, инчунин ба иҷора додани онҳо манъ аст.

Ба дигар ташкилотҳо додани *молу мулки* мудофияи граждани дар асоси тартиби муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ карда мешавад.

Дар сурати тағйир ёфтани сохтори идора, шакл ва усулҳои фаъолияти хоҷагидорӣ, ташкилотҳои ба дигар сохтор додашаванда ё ба дигар шакли ташкилӣ ва ҳуқуқӣ гузаранда, таъиноти мақсадноки *молу мулки* мудофияи граждани инчунин супоришҳо оид ба ташкил ва захираи онҳо нигоҳ медоранд.

(ҚҶТ аз 27.11.14с., №1147)

БОБИ 8.

КАФОЛАТҲОИ ДАВЛАТИИ ҲИМОЯИ ҲУҚУҚӢ ВА ИҶТИМОИИ ХИЗМАТЧИӢНИ ҲАРБИИ МУДОФИАИ ГРАЖДАНӢ

Моддаи 26. Кафолатҳои давлатии ҳимояи ҳуқуқӣ ва иҷтимоии хизматчиёни ҳарбии мудофияи граждани

Хизматчиёни ҳарбии қисмҳои ҳарбӣ, чузъу томҳо, мақомоти идора ва муассисаҳои мудофияи граждани хизмати ҳақиқии ҳарбиरो адо мекунанд. Хизматчиёни ҳарбӣ дар масъалаҳои адои хизмати ҳарбӣ, таъминоти пулӣ ва дигар навъҳои таъминот, ҳимояи ҳуқуқию иҷтимоӣ ва дигар намудҳои ҳимоя аз тамоми ҳуқуқҳо, кафолатҳои давлатӣ ва ҷубронпулӣҳое, ки қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон барои хизматчиёни ҳарбии Қувваҳои мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян кардааст, истифода мебаранд.

Чалб кардани хизматчиёни ҳарбии кӯшунҳо, чузъу томҳо ва дигар воҳидҳои ҳарбикунонидашуда, мақомоти идора ва муассисаҳои мудофияи граждани ба иҷрои вазифаҳои ба онҳо мансубнабуда манъ аст.

Ҳуқуқ, кафолатҳои давлатӣ ва ҷубронпулӣҳо, ки қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон барои аъзои оилаи хизматчиёни ҳарбии Қувваҳои мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ менамояд, ба аъзои оилаи хизматчиёни ҳарбӣ, кӯшунҳо, чузъу томҳо, воҳидҳои ҳарбикунонидашуда ва мақомоти идораи мудофияи граждани низ татбиқ карда мешаванд.

Моддаи 27. Суғуртаи шахсоне, ки барои иҷрои чорабиниҳои мудофияи граждани чалб карда мешаванд.

Шахсоне, ки бо қарори мақомоти давлатӣ барои қор, чиҳати чорабиниҳои мудофияи граждани чалб карда мешаванд (ба сафари хизматӣ фиристода мешаванд) дар ҳолати ба ҳалокат расидан (фавтидан) ё расидани осеб ба саломатиашон, бояд пешақӣ бо суғуртаи ҳатмии давлатӣ фаро гирифта шаванд.

Тартиби суғуртаи ҳатмии давлатии шахсоне, ки барои иҷрои чорабиниҳои мудофияи граждани чалб карда мешаванд, аз қониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда мешавад.

БОБИ 9.

МУҚАРРАРОТИ ХОТИМАВӢ

Моддаи 28. Ҷавобгарӣ барои риояи нақардани Қонуни мазкур

Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ барои риояи нақардани талаботи қонуни мазкур мувофиқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ кашида мешаванд.

(ҚҶТ аз 27.11.14с., №1147)

Моддаи 29. Дар бораи безъитбор донишани Қонуни амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи мудофияи граждани»

Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 4 ноябри соли 1995 «Дар бораи мудофияи граждани» (Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, соли 1995, №22, моддаи 274, соли 1998, № 22, моддаи 316) аз эътибор соқит карда шавад.

Моддаи 30. Тартиби мавриди амал қарор додани Қонуни мазкур

Қонуни мазкур пас аз интишори расмӣ мавриди амал қарор дода шавад.

Президенти
Ҷумҳурии Тоҷикистон

Э.Раҳмонов

ш. Душанбе, 28 феввали соли 2004

